jäi leht väliste takistuste tõttu ilmumata. 1825. a. lõppes lehe ilmumine, peaasjalikult küll vist lugejate puudusel. Leht sisaldab sõnumeid tähtsamaist kodu- ja välismaa sündmusist, õpetlikke loodusenähtuste seletusi, kirjutisi Eesti kirjanduse harijaist ja nende teostest, ajaloolisi jutustusi, mõistatusi ja huvitavaid jutukesi. Keel on sorav ja rikas rahvalikkudest kõnekäändudest. Leht püüdis pakkuda rahvale tarvilikku vaimuvara ning hävitada rumalust ja ebausku. Sama sihiga oli mõeldud M.-i »Marahva Kalender ehk Täht-ramat . . .« (Pärnus 1823–24; Tartus 1825–26), mille lisades on hulk õpetliku sisuga kirjutisi. A. 1823 avaldas M. veel paar kooliraamatut: »Täieline ABD-Ramat, kust makele luggemist õiete õppida« (Tartus, 40 lk.) ja »Arvamisse-Ramat, mis Ottu Willem M. koolmeistrite ja kolilaste kassuks väljaandnud«, (Tartus, 85 lk.). milledest viimase tähtsus piirdub küll ainult eestikeelsete aritmeetiliste oskussõnadega. Paremate rahvakooliõpetajate ettevalmistamiseks oli M.-il kavatsus asutada koolmeistrite ja köstrite seminari, mis aga ei teostunud. Küll asutas ta aga Äksis klk.-kooli, kus ta m. s. ette valmistas noormehi ka õpetaja ametile. Ka rahva tervise eest püüdis M. jõudu mööda hoolitseda, avaldades seks brošüüridena paar kirjutist. Nii ilmus 1820 »Õppetus kust ja kuida tunda, kas innimenne tõeste surnud, wai mitte . . .« (Riias, 16 lk.) ja 1825 »Õppetus, kuida usi rõugid panna« (Riias). Eesti keelele nõudis M. suuremaid õigusi. Tema arvates oleks pidanud see saama kooli, kohtu ja avaliku elu keeleks. Ka kõrgemaid seisusi kutsus ta üles eesti keele õppimisele ja tarvitamisele. Seks avaldas ta raamatu »Ehstnische Originalblätter für Deutsche, I« (Tartus, 1816, 59 lk.). Siin tahtis ta pakkuda lugemismaterjali, mis oleks kohane ka haritud lugejaile ja viiks neid paremale eesti keele oskusele. Ühtlasi kavatses ta ülikoolis usuteaduskonna üliõpilastele hakata eesti keeles loenguid pidama, milleks ta ka rektorilt leidis vastutulekut. Kõrgemal pool ei leidnud see kavatsus siiski vastuvõttu ja pidi seepärast katkema. Kõige selle kõrval oli M. ühtlasi kirjakeele arendaja. Ta asendas saksa soost kirikuõpetajate piiblikeelse, kivinenud fraasi rahvakeelsete, elavate väljenduste ja kõnekäändudega, püüdes seega kirjakeelt lähendada rahvakeelele. Ka sõnavaraliselt rikastas M. eesti kirjakeelt ja pani aluse hilisemale eesti ajalehekeelele. Puhtkeelelisi küsimusi käsitles ta Rosenplänter'i »Beiträge'des« ja saksakeelseis brošüürides: »Vorschläge zur Verbesserung d. ehstn. Schrift« (Tartus, 1820, 16 lk.) ja »Beitrag zur Ehstn. Orthographie« (Tartus, 1824, 39 lk.). M. märkas, et Hornung'i päevilt pärit olev puudulik saksapärane kirjaviis segadusi sünnitab, ja katsus seda parandada (näit. kirjas vahet teha sõnade »murre« on südames ja »múrre« on keeles — vahel j. t.). Kuigi ta paranduskatsed vähese otstarbekohasuse ja ägeda vastuseisu tagajärjel kõige õnnelikumalt ei lõppenud (näit. konsonantide palatalisatsiooni märkimine), on siiski tema esitatud õ-täht eesti kirjaviisis omale leidnud jäädava koha. Kahjuks on M.-i suurem keeleline töö, suur eesti keele sõnaraamat, mille kallal ta 40 a. olevat töötanud, peale tema surma käsikirjana kaduma läinud. Raamatust on ilmunud ainult mõned proovilehed.

Recke-Napiersky III; Napiersky, Pred.-Lex. II; Paucker, Geistl., lk. 165, 168; Hermann, E. kirj. ajal., lk. 298–324; M. Lipp, Masingite suguvõsa (1907), lk. 21, 151–97; J. Masing, Die Nationalität der Fam. Masing (1910); M J. Eisen, Tähtsad mehed, I (1883), lk. 1—25; Kampmann, Peaj. I III, lk. 251–60; Õitsituled III (1924, H. Prants). *A. K.*

**MATHIESEN, Andrei,** metsandusteadlane, sünd. 19. XI 1890 Sindi alevis vabrikutöölise pojana, õppis 1911—15 Peterburi metsainstituudis, mille lõpetas I järgu metsateadlase astmega, oli siis Vene sõjaväeteenistuses, alates juulist 1916 inseneriväe ohvitserina, ja vabanes 1917. a. lõpul sõjaväest. 1918. a algusest teotseb M. Eestis metsanduse alal. Olnud alul metskonna metsaülem, nimetati M. a. 1919 Läänemaa metsaülemaks, 1920. a. põllutööministeeriumi metsade peavalitsuse ülema abiks ja valiti sama a. sügisel Tartu ülikooli põllumajandusteaduskonna metsanduse ja geodeesia õpetajaks; 1921. a. sai M. samale õppetoolile dotsendi k. t.-ks ja 1924. a. metsakorralduse erakorral. professoriks. Aa. 1925–26 oli M. Rockefeller'i stipendiaadina komandeeritud Lääne-Euroopasse sealsete kõrgemate metsateaduslikkude õppeasutistega, katsejaamadega j. m. tutvuma — Põllumajandusteaduskonna õppejõuna on M. õppetöö kõrval organiseerinud teaduskonna metsandusosakonna, välja töötanud õppekavad ja korraldanud kabinetid, Kastre metskonna ülikooli õppeotstarveteks sisse seadnud ja seda juhatanud tänini (1927). Samuti on M. tuntud Akad. Metsaseltsi, metsateadlaste päevade jne. tegelasena. — Oma erialalt on M. avaldanud mitu tööd, milledest mainitagu: artikkel »Metsandus« (koguteoses »Eesti maa, rahvas, kultuur« Tartu, 1926), »Die Waldungen Estlands, ihre Bewirtschaftung u. der forstliche Unterricht in Estland« (ilm. üleilml. metsateadlaste päeva protokolles Roomas 1926), »Metsamehe abiraamat« (Tartus, 1923). *T.*